

Shall we say that it is not – נימא בדלא שוי שיעור זוזי ובדשמואל קמיפלגי – worth the amount of money and they argue in *Shmuel*

OVERVIEW

The גמרא wanted to say that the מחלוקת between ר"ע (who maintains אבד המשכון is worth less than the loan amount) and ר"א (who rules מעותיו is worth more than the loan amount) is in a case where the משכון is worth less than the loan amount and they argue whether we agree with שמואל that even by a משכון which is worth less than the loan, the rule is מעותיו אבדו (the view of ר"ע), or not (ר"א). There is a dispute between רש"י and תוספות how to understand this proposed explanation.

פירש בקונטרס¹ אבל בדשוי הוי כולי עלמא שומר שכיר² -

רש"י explained that at this point the גמרא assumed that if the משכון is worth the amount of the loan then according to everyone the מלוה is a ש"ש -

ושילהי שבועת הדיינים (שבועות דף מג,ב ושם מד,א דיבור המתחיל מאי) יש ספרים³ דגרסי -

And in the end of פרק שבועת הדיינים there are texts which read -

היכא דמי אי בדשוי שיעור זוזי מאי טעמא דרבי אליעזר -

‘How is this case (where ר"א ור"ע argue); if the משכון is worth the amount of the loan, what is the reason of ר"א, who maintains that מעותיו אבדו? (He should be considered a ש"ש) -

אלא בדלא שוי ובדשמואל קמיפלגי משמע⁴ כפירוש הקונטרס בדשוי מודו כולי עלמא -

Rather we must say that the משכון is not worth the loan amount, and they argue in שמואל (as the גמרא states here); this seems to be like פ"ה, that בדשוי all agree (even ר"א) that he is a ש"ש.

תוספות asks:

וקשה דאם כן אמאי קאמר⁵ מתניתין דלא כרבי אליעזר -

And there is a difficulty; for if indeed this is so (that בדשוי זוזי all agree that he is a ש"ש), why does the גמרא state that our משנה (which maintains על המשכון המלוה) is not like ר"א (who rules that he is like a ש"ח) -

לוקמה בדשוי שיעור זוזי ותיתי כולי עלמא -

¹ בד"ה דלא.

² רש"י explains that בדשוי he took the לגוביינא (as a collection for payment), therefore he is a ש"ש.

³ This is also the way the text reads in our גמרות in שבועות.

⁴ The גמרא clearly writes (according to the ספרים) (יש ספרים) that if it is בדשוי זוזי then מ"ט דר"א that he is not considered a ש"ש; indicating that all agree that בדשוי זוזי he is a ש"ש.

⁵ The גמרא concludes this on this עמוד right before we attempt to say קמיפלגי.

Let us establish the משנה in a case where the משכון is שוי שיעור זווי, so the משנה will be according to everyone (even ר"א), since רש"י maintains that all agree that he is like a ש"ש?!

anticipates a possible resolution to his question:

וכי תימא הא דקאמר דמתניתין דלא כרבי אליעזר היינו לפי המסקנא⁶ -

And if you will say; this which the גמרא stated that our משנה is not like ר"א; that is according to the conclusion of our סוגיא which stated -

דפליגי בדשוי שיעור⁷ זווי וכדרב יוסף⁸ -

That ר"א ור"ע argue (even) in a case where the משכון is שוי שיעור זווי and they argue regarding the ruling of רב יוסף -

rejects this solution:

דהא לרבה דהלכתא כוותיה⁹ פליגי לפי המסקנא בדשמואל¹⁰ -

Because according to רבה (who disagrees with רב יוסף and maintains that a שומר is like a ש"ח), that the הלכה is like his ruling, ר"א ור"ע argue, according to the משמואל, in משמואל (whether we agree (ר"ע) or disagree (ר"א) with שמואל) -

כדפירשית בפרק ב' לעיל (דף כט,א ושם דיבור המתחיל והוי) -

As I explained previously in the second פרק. The question remains let us establish the משנה where it is שוי, and the משנה will be according to everyone (including ר"א)

suggests an answer on פרש"י:

ומיהו יש לומר דלא מצי לאוקמי מתניתין בדשוי וכולי עלמא -

However it is possible to say; that the גמרא could not have established our משנה in a case of בדשוי and it should be like everyone (including ר"א) -

דאין סברא שיחלוק רבי יהודה¹¹ על רבי אליעזר ורבי עקיבא -

For then (if it is שוי שיעור זווי) it is not logical that ר"א ור"ע should argue on ר"י -

אלא ודאי מתניתין בדלא שוי איירי -

Rather we must conclude that our משנה is certainly discussing a case where it is

⁶ See later on this עמוד.

⁷ According to this 'מסקנא', in a case where שוי שיעור זווי there will still be a מחלוקת and ר"א will maintain that he is a ש"ח (not like רב יוסף), so the משנה cannot be according to ר"א.

⁸ רש"י maintains that every שומר אבידה is considered a ש"ח (see כשומר שכר) who writes because he is doing a מצוה. This will apply to a משכון as well since he is required to guard it.

⁹ If the הלכה is like רבה, it is unlikely that ר"א ור"ע argue in רב יוסף (and ר"ע agrees with ר"ע).

¹⁰ Therefore since they argue in שמואל, it turns out according to פרש"י that if it is שוי שיעור זווי, all agree that he is a ש"ח, so the משנה can be according to ר"א in a case of שוי שיעור זווי; why does the גמרא conclude that כר"א?

¹¹ ר"י maintains in our משנה that הלוהו מעות ש"ח. This is not logical if ר"א ור"ע both agree that בדשוי he is a ש"ח. Additionally, if ר"י maintains that he is a ש"ח even בדשוי (because he disagrees with ר' יצחק and רב יוסף), how can we be certain that ר"א maintains that he is a ש"ח where it is שוי? See 'Thinking it over' # 1.

(רש"י like) We can therefore assume (by ר"א partially agree with ר"י so, **לא שוי שיעור זוזי** that ש"ש all agree that he is a ש"ש).

asks: תוספות

אבל קשה כיון דבשוי שיעור זוזי לכולי עלמא אבדו מעותיו -

However there is a difficulty; since by שוי שיעור זוזי all agree that the מלוה loses his money if the משכון is lost (for he is a ש"ש) -

אם כן בדלא שוי¹² מה שכנגד המשכון נמי אבדו¹³ לכולי עלמא -

Therefore it should follow that where שוי שוי, the מלוה should also lose the money equivalent to the value of the משכון, according to everyone (even ר"א) -

ואם כן אמאי ישבע לרבי אליעזר שאבד המשכון בלא פשיעה מה מרויח מאותה שבועה -

So therefore why, according to ר"א, does the מלוה swear that the משכון was lost without negligence; what is accomplished with this שבועה -

והלא המעות שכנגד המשכון אבדו אפילו לא פשע¹⁴ -

Since the מלוה loses the money equivalent to the משכון, even if there was no negligence -

והיתרים על המשכון יטול אפילו פשע במשכון כיון דלית ליה לדשמואל -

And the amount of the loan which exceeds the value of the משכון, the מלוה can collect even if he was negligent in the משכון, since ר"א disagrees with שמואל! We do not need an oath!

anticipates a possible rebuttal to his question on פרש"י תוספות

וכי תימא כמו שפירש בקונטרס¹⁵ דהיכא דלא נקט שיעור זוזי -

And if you will say like רש"י explained that in a case where the מלוה is not holding שיעור זוזי in the משכון, then -

אפילו כנגד המשכון לא יפסיד לרבי אליעזר¹⁶ משום דלא נקטיה אלא לזכרון דברים בעלמא -

The מלוה will not even lose המשכון according to ר"א, since in this case the מלוה is merely holding the משכון only for זכרון דברים. This would seemingly answer תוספות question.

rejects this answer: תוספות

זה¹⁷ אין נראה דאי בדשוי אבדו מעותיו אף על גב דלית ליה לדשמואל -

¹² This is where there is a מחלוקת.

¹³ If the loan was a hundred זוז and the משכון is worth forty זוז, the מלוה can only collect the remaining sixty זוז.

¹⁴ תוספות assumes that all agree that he loses the money המשכון. See text later (by footnote # 18) in this תוספות.

¹⁵ See רש"י ד"ה בדלא.

¹⁶ Therefore the מלוה swears in order to collect his loan even כנגד המשכון; not as תוספות assumed (footnote # 14).

¹⁷ This which רש"י maintains that if שוי זוזי he loses everything, but if לא שוי he loses nothing (according to ר"א); this concept is incorrect, according to תוספות.

This does not appear to be correct, for if ר"א maintains that when the משכון is שוי, the מלוה loses his money, even though ר"א disagrees with שמואל – אם כן על כרחך לא אבדו אלא מטעמיה דרב יוסף¹⁸ דמשום מצוה¹⁹ הוי שומר שכר -

Therefore perforce we must say the only reason why אבדו מעותיו in a case of שוי is only because of ר"א's reason that he is a ש"ש because it is a מצוה - ומהאי טעמא נמי יפסיד מה שכנגד המשכון בדלא שוי -

So for this very same reason he should also lose המשכון where it is שוי - לא שוי כנגד המשכון דהא כל שכן שעשה מצוה שהלוהו על המשכון מועט -

For by שוי the מלוה certainly did a מצוה by lending him on a minimal משכון. The question therefore remains, since he loses המשכון in any case; why should he swear according to ר"א.

Tosfos has an additional question:

ועוד דלפי גירסת הספרים²⁰ היה משמע כרב יוסף²¹ - And furthermore; according to the reading of the texts (of the ספרים דגרסי), it would seem that the ruling is like רב יוסף that a שומר אבידה is like a ש"ש - וקיימא לן כרבה כדפרישית בפרק אלו מציאות (שם) - פרק אלו מציאות as I explained in רבה.

Tosfos offers a resolution for these last two questions:

ומיהו יש לומר בדדשוי הוי לכולי עלמא שומר שכר ולא מטעמיה דרב יוסף²² - However it is possible to say that בדשוי he is a ש"ש according to everyone, but not on account of רב יוסף - אלא מטעמיה דשמואל דחשיב כאילו פירש אבד המשכון אבדו מעותיך - Rather he is a ש"ש because of שמואל's reasoning, which is that when one gives a משכון it is considered as if the לווה explicitly stipulated, 'if you lose the משכון, you lose your money'; ר"א agrees with this concept, only בדשוי for then he takes the לגוביינא - וכי לא שוי שיעור זוזי בשעת הלואה לא נקיט ליה אלא לזכרון דברים בעלמא - However when the משכון is not worth זוזי, and it was taken בשעת הלואה, the - לגוביינא but not זכרון דברים בעלמא only for a משכון the מלוה is holding - ואפילו כנגד המשכון לא חשיב כאילו פירש אליבא דרבי אליעזר -

¹⁸ ר"א לית ליה דשמואל ש"ש, since (at this point) cannot seem to find any other reason why he is a ש"ש, תוספות.

¹⁹ See footnote # 8. According to רבה he is a ש"ש. The rule of ר' יצחק cannot apply for this is a בשעת הלואה.

²⁰ See footnote # 3.

²¹ If we maintain (as is indicated according to the ספרים דגרסי) that all agree that בדשוי he is a ש"ש; the reason could only be because we follow רב יוסף, for according to רבה that a שומר אבידה is a ש"ח, why is he a ש"ש here?! It cannot be because of ר' יצחק for his rule is only בשעת הלואה and we are discussing הלואה.

²² This would answer both questions; since he is a ש"ש not on account of ר"א, therefore it may apply only בדשוי, but not כרב יוסף (as Tosfos will explain shortly), and it would not indicate that the הלכה is כרב יוסף.

So therefore, according to ר"א, even concerning המשכון it is not considered as if he explicitly stipulated that if אבד המשכון אבדו המעות כנגד המשכון.²³

It seems as if תוספות justified פרש"י; however תוספות continues -

מכל מקום דוחק הוא²⁴ -

Nevertheless this explanation is problematic.

In summation; according to (understanding of) רש"י, by שוי שיעור זוזי all agree that he is a ש"ש, because in this case we agree with שמואל that it is considered as if there was this stipulation, אבד המשכון אבדו מעותיך; however if לא שוי, then ר"א assumes there is no such stipulation. We do not establish the משנה בדשוי (so it would agree with ר"א), for then we would not understand the ruling of ר' יהודה. We can maintain that the הלכה is כרבה, not like רב יוסף.

תוספות offers his interpretation:

ונראה לפרש לימא בדלא שוי ובדשמואל קמיפלגי פירוש²⁵ **אף**²⁶ **בדלא שוי -**

And it appears that the explanation of, 'לימא בדלא שוי ובדשמואל קמיפלגי' means that ר"א ור"ע argue even if it is לא שוי; the גמרא means to say that ר"א ור"ע -

ובדשמואל קמיפלגי ולא בדרכי יצחק ורב יוסף דבטעמייהו לא מצי פליגי אלא בדשוי²⁷ -

Argue regarding the ruling of שמואל, but not in the ruling of יצחק or ר' רב יוסף, for according to their opinions (of ר' יצחק and רב יוסף) they (ר"א ור"ע) could only argue by בדשוי, but not by בדלא שוי -

ועוד²⁸ **זלפי האמת לא פליגי בדרכי יצחק כדמסיק**²⁹ **ולא בדרכי יוסף דקיימא לן כרבה -**

And furthermore, according to the truth ר"א ור"ע do not argue in יצחק as the גמרא concludes, and also not in רב יוסף since we establish the הלכה like רבה, not like רב יוסף -

²³ The ליה does not consider it as payment, so he does not hold the מלוה responsible for it. See footnote # 24.

²⁴ Both בדשוי שוי and בדלא שוי are in a case of משכנו בשעת הלואתו, so why is there this difference that if it is שוי we assume that the ליה is stipulating אבד מעותי אבד המשכון, but not if it is לא שוי; what is the difference?! By לא שוי we should also say that he stipulates אבד המשכון אבד כנגד מעותי! See footnote # 23. [See מהרש"א for these two alternate explanations: Initially (according to רש"י) the גמרא assumes that בדשוי all agree that he loses the loan, then later the ש"ח concludes that they argue בדשוי according to יצחק meaning that ר"א maintains even בדשוי that he is a ש"ח. Additionally why does not the גמרא establish that they argue בדשוי whether it is כאלו פירש (ר"ע) or not (ר"א), עיי"ש.]

²⁵ (see footnote # 3). יש ספרים דגרסי תוספות disagrees with the פירוש.

²⁶ לא שוי maintains that he loses the entire loan even if שוי.

²⁷ If ר"ע follows the view of רב יוסף/רב יוסף that would only explain why he loses המשכון (either because he is קונה, or because he is ש"ש like רב יוסף), but it would not explain why he loses even המשכון like יצחק. [There can be a מחלוקת (of ר"א ור"ע) by לא שוי but it will only be כנגד המשכון (see מהרש"א).]

²⁸ This is another reason why we must say that ר"א ור"ע argue בדשמואל, but not בדרכי יצחק ורב יוסף. It also explains why initially the גמרא first said לימא בדשמואל קמיפלגי, but not קמיפלגי בדרכי יצחק ורב יוסף.

²⁹ See later on this עמוד that the ruling of יצחק is only by משכנו שלא בשעת הלואתו and the מחלוקת between ר"א ור"ע is by (המלוה על המשכון states ברייתא as the משכנו בשעת הלואתו).

ופליגי בדשמואל בין בדשוי ובין בדלא שוי -

Rather שוי or whether it is not שוי is משכון whether the שמואל ר"א ור"ע
דרבי אליעזר לית ליה דשמואל ולהכי לא איבד אף מה שכנגד המשכון -

For ר"א disagrees with שמואל in all cases, therefore the מלוה did not lose his money even the amount which equals the value of the משכון -

דמאיזה טעם יפסיד כיון דלית ליה לדשמואל³⁰ -

For, what can be the reason that the מלוה should lose his money, since ר"א disagrees with שמואל -

ורבי עקיבא אית ליה דשמואל ואבדו מעותיו אפילו היתירים על המשכון -

However, ר"ע agrees with שמואל so the מלוה loses all his money, even the amount which is greater than the משכון (for this is the ruling of שמואל) -

³¹ responds to an anticipated difficulty: תוספות

והא דקתני מתניתין שומר שכר לאו דוקא -

And this which our משנה stated that the מלוה is a ש"ש; that is not precise -

דהא האי ליטנא לא שייך אמעוה יתירים על המשכון³² -

For this expression of ש"ש is not applicable to the money which exceed the value of the משכון -

אלא כלומר כדין שומר שכר דמפסיד הכל בגניבה ואבידה ולא באונסין -

But rather the משנה meant to say that this מלוה has the same ruling as a ש"ש, who loses everything if the משכון was lost or stolen, but he does not lose if it was lost or stolen due to אונסין -

ש"ש is referred to as a מלוה why the תוספות offers an alternate explanation

אי נמי מתניתין איירי בדשוי דסתם משכון שוה כנגד כל החוב ולכך קרי ליה שומר שכר:

Or one can also say that our משנה is discussing a case of בדשוי, for usually a משכון is worth the value of the entire loan, so therefore the מלוה is called a ש"ש, since he will lose the entire loan if he loses the משכון.

SUMMARY

³⁰ רב יוסף הלכה is not like ר"א ור"ע and שלא בשעת הלואה ר"ע is only יצחק

³¹ According to תוספות if the מלוה loses the משכון he loses the entire debt (according to ר"ע) even if the value of the loan is greater than the value of the משכון. However in the משנה it states that the מלוה is a ש"ש for the משכון, which indicates that he is only liable for the value of the משכון, but he can collect the amount of his loan which exceeds the value of the משכון; so the משנה is not like ר"ע (either) who maintains that he loses the entire loan! See 'Thinking it over' # 2.

³² On account of being a ש"ש on the משכון, the מלוה is only liable for the value of the משכון, but he does not lose the value of his loan above the value of the משכון.

According to רש"י (when the גמרא states קמפלגי ובדשמואל זוזי ושיעור שוי) (לימא בדלא שוי שיעור זוזי) the מחלוקת between ר"א ור"ע is only if לא שוי, but by שוי all agree that he is a ש"ש; however according to תוספות the מחלוקת is in both cases, ר"ע maintains he loses all the money, while ר"א maintains he loses none.

THINKING IT OVER

1. תוספות justifies רש"י that we cannot establish the משנה in a case of בדשוי, for then it would turn out that ר"א ור"ע argues on both ר"י.³³ However one can argue that we should establish the משנה by שוי, and indeed the ת"ק of the משנה maintains that בדשוי, both ר"א ור"ע agree that he is a ש"ש, however יהודה ר' argues with the ת"ק and maintains that according to ר"א he is never a ש"ש even בדשוי, and ר"י agrees with ר"א (by מעות)!³⁴

2. תוספות asks regarding the expression ש"ש in our משנה?³⁵ How will רש"י deal with this question?

³³ See footnote # 11.

³⁴ See מהרש"א א.

³⁵ See footnote # 31.